

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
У КРАГУЈЕВЦУ

ПРИМЉЕНО:		24. 10 17	
Орг. јед.	Број	Градско јединица	
05	12428/1-1		

1. Одлука Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу о формирању комисије за оцену завршене докторске дисертације

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу, одржаној 04.10.2017. године, одлуком бр. IV-03-929/10, формирана је Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације кандидата Катарине М. Јанићијевић, под називом:

„Утицај демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци код младих у Србији“

На основу одлуке Већа за медицинске науке, формирана је комисија у саставу:

1. **Проф. др Сања Коцић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, председник
2. **Проф. др Мирјана Јовановић**, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Психијатрија*, члан
3. **Проф. др Биљана Миличић**, ванредни професор Стоматолошког факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Медицинска статистика и информатика*, члан

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију Катарине М. Јанићијевић и подноси Наставно-научном већу следећи:

ИЗВЕШТАЈ

2.1. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Докторска дисертација кандидата др Катарине М. Јанићијевић под називом „Утицај демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци код младих у Србији“, урађена под менторством доц. др Снежане Радовановић, доцента Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, представља оригиналну научну студију које се бави испитивањем утицаја демографских и социоекономских фактора на учесталост коришћења психоактивних супстанци у популацији младих у Србији.

Злоупотреба психоактивних супстанци и пораст броја уживаоца међу младима, снижавање старосног узраста на коме долази до првог контакта са психоактивном супстанцом, недовољно знање младих и њихових породица о врстама психоактивних супстанци, начинима употребе, изгледу и понашању особе која је под дејством психоактивних супстанци и озбиљним соматским и психичким последицама узимања истих, представља озбиљан аларм за друштво у целини да се озбиљније мора позабавити овим проблемом. Налази великог броја савремених истраживања, говоре о појави праве епидемије употребе психоактивних супстанци међу младима. Употреба психоактивних супстанци међу адолесцентном популацијом није проблем само једног типа друштва или једног сегмента друштва. Представља глобални проблем и тиче се адолесцената широм света. Проблем злоупотребе и зависности од психоактивних супстанци најчешће се посматра са индивидуалног аспекта проблема личности, док је социјални контекст често занемарен, а како би се предузеле мере превенције које би дале задовољавајуће резултате неопходно је направити одговарајуће стратегије за борбу против злоупотребе психоактивних супстанци које треба да буду у складу са демографским и социоекономским карактеристикама заједнице.

Из свега горе наведеног Комисија закључује да је приложена докторска дисертација оригинални допринос у области превентивне медицине и јавног здравља.

2.2. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Прегледом литературе и увидом у биомедицинске базе података „PubMed”, „Medline”, „KOBSON”, „SCIndeks” помоћу кључних речи: „psychoactive substance”, „cigarette smoking”, „alcohol abuse”, „drugs”, „illegal drugs”, „gender”, „self-assessed health”, „National Health Survey”, „socioeconomic status”, комисија констатује да докторска дисертација кандидата Катарине М. Јанићијевић под називом **„Утицај демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци код младих у Србији “**, представља резултат оригиналног научног рада.

2.3. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Доктор медицине, Катарина (Мирјане) Јанићијевић, рођена је 12.11.1989. у Крагујевцу, Србија. Основну школу "Радоје Домановић" у Крагујевцу завршила је као носилац Вукове и бројних диплома. Средњу медицинску школу "Сестре Нинковић" у Крагујевцу завршила је као Вуковац и носилац бројних награда.

Медицински факултет Универзитета у Крагујевцу уписала је школске 2008/2009. године, а дипломирала 11.07.2014. године на студијском програму Интегрисане академске студије медицине са просечном оценом 9,81 (девет и 81/100) и стекла академски назив доктора медицине (носилац Дипломе најбољег дипломца на студијама медицине 2014. године и награде Лекарске Коморе СЛД 2014. године у Београду). 24.09.2015. године потписала уговор са Факултетом медицинских наука Универзитета у Крагујевцу - Деканом као фацилитатор на предмету Социјална медицина за зимски семестар и за летњи семестар током 2015/16. године.

17.06.2016. године примљена за сарадника у настави за предмет Социјална медицина на Факултету медицинских наука Универзитета у Крагујевцу.

Одобрена јој је специјализација из Социјалне медицине, Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, од 04.11.2016. године.

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

Кандидат је аутор више оригиналних научних радова и први аутор у радовима објављеним у часописима индексираном на SCI листи, чиме је испунила услов за одбрану докторске дисертације.

Списак радова:

1. **Janicijevic KM**, Kocic SS, Radevic SR, Jovanovic MR, Radovanovic SM. Socioeconomic Factors Associated with Psychoactive Substance Abuse by Adolescents in Serbia. *Front Pharmacol.* 2017 Jun 13;8:366. doi: 10.3389/fphar.2017.00366. **M21**
2. Petrović N, Todorović D, Srećković S, Šarenac-Vulović T, Janićijević-Petrović M, Paunović S, **Janićijević K**, Jovanović S. The influence of intravitreally applied triamcinolone acetonide on vitreal hemorrhage resorption and visual acuity in patients with proliferative diabetic retinopathy. *Srp Arh Celok Lek.* 2017. doi: 10.2298/SARH170508131P. **M23**
3. Radovanović S, Kocić S, Vasiljević D, Radević S, **Janićijević K**, Mihailović N. The characteristics of the health state population in Central Serbia. *Sanamed.* 2016; 11(3): 211–216. **M52**
4. **Janićijević K**, Kocić S, Radovanović S, Radević S, Vasiljević D, Djonović N, Šarenac Vulović T. Prevention of adenoviral eye infection - review. *Sanamed.* 2017; 12(1): 51–56. **M52**

2.4. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Урађено истраживање је у потпуности у складу са пријављеном темом докторске дисертације. Циљеви истраживања и примењена методологија истраживања идентични су са одобреним у пријави тезе. Докторска дисертација садржи следећа поглавља: Увод, Хипотезе и циљеви истраживања, Материјал и методе, Резултати, Дискусија, Закључак, Литература и Прилог. Рад садржи 67 графикона и 43 табеле. У поглављу „Литература” цитирано је 117 библиографских јединица из иностраних и домаћих стручних публикација.

У Уводном делу аутор је јасно и прецизно изнео актуелне и расположиве податке о карактеристикама употребе психоактивних супстанци у адолесцентној

популацији и последицама по јавно здравље са акцентом на демографске и социоекономске факторе који утичу на употребу истих.

У делу Хипотезе и циљеви истраживања описани су главни циљеви и хипотеза истраживања. Главни циљеви истраживања су били:

1. Испитати учесталост коришћења психоактивних супстанци (цигарете, алкохол, илегалне дроге) и рангирање најчешће коришћених психоактивних супстанци у популацији 15 до 24 године у Србији.
2. Испитати повезаност демографских и социоекономских фактора са коришћењем психоактивних супстанци у популацији 15 до 24 године у Србији.
3. Анализа учесталости у коришћењу психоактивних супстанци у популацији 15 до 24 године у Србији у периоду 2006 - 2013. година у односу на демографске и социоекономске карактеристике испитаника.

Постављене су следеће хипотезе:

1. Постоје значајне разлике у коришћењу психоактивних супстанци у односу на пол и старосну доб испитаника.
2. Степен образовања и економски статус испитаника су предиспонирајући фактори за коришћење психоактивних супстанци.
3. Демографске и социоекономске неједнакости у коришћењу психоактивних супстанци чешће су у градским него у руралним срединама.
4. Омладина која је била изложена злостављању (породичном, ванпородичном) чешће користи психоактивне супстанце.
5. Испитаници који своје здравље процењују као лоше чешће користе психоактивне супстанце.
6. Испитаници који према индексу благостања припадају категорији најбогатијих чешће користе психоактивне супстанце.

Материјал и методе истраживања су идентични са наведеним у пријави докторске тезе. Кандидат је прецизно описао дизајн студије, испитивану популацију, испитиване варијабле, статистичку анализу података.

Резултати истраживања су детаљно и јасно приказани помоћу помоћу 67 графикана и 43 табеле. Статистичка обрада и анализа одрађена је у статистичком пакету SPSS ver. 18 (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows. Табеларно и графичко представљање урађено је у Excel програму.

У поглављу Дискусија, анализирани су добијени резултати и упоређени са литературним подацима из ове области. У оквиру дискусије добијени резултати су

дискутовани у контексту сличних, али и различитих података о демографским и социо-економским карактеристикама употребе психоактивних супстанци у популацији младих. Наведени су ставови из најзначајнијих научних радова из ове области. Коришћена литература је адекватна по обиму, садржају и релевантности. Цитирано је 117 библиографских јединица из домаћих и иностраних стручних публикација.

2.5. Научни резултати докторске дисертације

Најзначајнији резултати истраживања су садржани у следећим закључцима:

1. Испитаници мушког пола, средњег образовања, они који потичу из градске средине, из Јужних и Источних регија Србије, испитаници који припадају најсиромашнијој категорији становништва, који имају најнижи приход по члану домаћинства, као и они који своје здравље процењују као лоше, конзумирају цигарете чешће од осталих категорија испитиване младе популације.
2. Младићи, испитаници средњег образовног статуса, млади који потичу из градске средине, са територије Јужне и Источне Србије, из категорије најсиромашнијих, испитаници са најнижим приходима по члану домаћинства, као и они који своје здравље процењују као лоше, чешће конзумирају алкохолна пића од осталих категорија испитиване младе популације.
3. Девојке чешће конзумирају средства за спавање, против болова и за смирење од младића. Средства против болова конзумирају чешће млади са вишим и високим образовањем, испитаници са најнижим приходима по члану домаћинства и средњих слојева становништва и са територије Јужне и Источне Србије. Средства за спавање и средства за умирење најчешће конзумирају испитаници средњег образовног статуса, са територије Београда и Јужне и Источне Србије, млади из богатијих домаћинстава.
4. Конзумирање илегалних дрога, чешће је код младића, младих са вишим или високим образовањем, код оних који потичу са територије Војводине, испитаника са вишим приходима по члану домаћинства и из најбогатијих категорија становништва.
5. Бинарна логистичка регресиона анализа је показала да је најзначајнији предиктор за конзумирање цигарета самопроцена здравља, док су као најзначајнији предиктори за конзумирање алкохола издвојени: старост, пол, образовање, тип насеља, физичко и психичко насиље и индекс благостања. Предиктори употребе лекова/ илегалних дрога су пол и самопроцена здравља.

2.6. Примењивост и корисност резултата у теорији и пракси

С обзиром на горе наведено, Комисија оцењује да ова докторска дисертација даје нова и значајна сазнања о повезаности демографских и социоекономских фактора и употребе психоактивних супстанци у популацији младих Србије. Значај ове дисертације се огледа у томе што сагледава овај комплексни проблем кроз испитивање демографских и социоекономских аспеката употребе психоактивних супстанци међу адолесцентном популацијом, а резултати ће послужити у креирању превентивних интервенција у сузбијању овог значајног проблема.

2.7. Начин презентирања резултата научној јавности

Резултати овог истраживања су једним делом објављени у виду оригиналних радова у часописима од међународног значаја. Планирано је да и преостали резултати овог истраживања буду публиковани у неком од истакнутих часописа од међународног значаја, као и да буду приказани на научним и стручним скуповима у форми усмене или постер презентације.

ЗАКЉУЧАК

На основу свега наведеног, Комисија за оцену завршене докторске дисертације кандидата Катарине М. Јанићијевић, под називом **„Утицај демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци код младих у Србији“** сматра да да је истраживање у оквиру дисертације адекватно постављено и спроведено.

Комисија закључује да докторска дисертација кандидаткиње Катарине М. Јанићијевић под менторством доц. др Снежане Радовановић, доцента Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Социјална медицина, представља оригинални научни допринос у испитивању утицаја демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци у популацији младих особа у Републици Србији.

Комисија предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу да докторска дисертација под називом **„Утицај демографских и социоекономских фактора на коришћење психоактивних супстанци код младих у Србији“** кандидата Катарине М. Јанићијевић буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Проф. др Сања Коцић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Социјална медицина*, председник

Проф. др Мирјана Јовановић, ванредни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Психијатрија*, члан

Проф. др Биљана Миличић, ванредни професор Стоматолошког факултета Универзитета у Београду за ужу научну област *Медицинска статистика и информатика*, члан

У Крагујевцу, 09.10.2017. године